

עתונות

דוד דוד ועכבדי

סיום משפט מרתה (ראה רפורטגיה) עורך את מערכת הארץ לשים לב לתופעה אחת, שכמעט נשכחה בויכוח הכללי: מה חלקה של תופעת ההלשנה, החדשה יחסית בישראל, בפרשה זו.

כתב הארץ, בהרפת בלתי רגילה לגבי האמריקאים הראשיים:

אך מכוערת נגד יותר היא הופעת ה"מודיעין" והמלשנים שהרימו ראשם בי משפט זה. לולא האנשים האלה שרצו אל אהרון כי אז היה הוכיח במלל דומה עובר ללא תוצאה כמו רבבות וויכוחים דומים — וכל נזק לא היה יוצא למדינה מכך.

המודיע משתייך למשטר העריצות כמו העכברון לזוהמה; ואין פלא בכך שגם אצלנו הופיעו לפתע המודיעים כאשר נעשה נסיון להגביל את חופש הדיבור. איש לא יתפלא כי מאלה ש"נודעו" היה הנציג החיפני של עתון הערב הדור, שבו מפא"י משקיעה כספים רבים כדי להפגין, כנראה עד לאיזו רמה שכלית, תרבותית ומטורית הא אמנם מסוגלת לרדת.

עתון זה נהפך למרכז הנאנות השחורה בארצנו, ורק מיעוט קוראיו מטשטש במקצת את החרפה שהמפלגה השלטת בישראל בוחרת לעצמה עתון כזה כבטאון יומי יחיד. דעה שונה לגמרי על הדור הובעה מעל במה אחרת:

ואשר להדור, לבי לבי אל ידידי מן הדור שהם באמת חלוצים, יושבים ועורכים עתון מפלגתי על אף יחס הדולול והבוז שמגלים כלפיהם לא רק מן החוג אל אף כמה מטובי חברינו. הבמה שפירסמה דברים אלה: הדור.

המשק

הגיעה בירה עד נפש

הבירה הישראלית אינה גופלת בנייה מן הבירה הפיליזינית המפורסמת. היא עתידה לכבוש את כל שוקי אירופה. הכרוז זה, והכרוז דומות לה, נשמעו בחוגים כלכליים, כאשר החליטו מפעלי היצוא הישראליים אביר ונשר להתחיל בייצור מוגבר של בירה מעולה לייצוא. הכל היו בטוחים כי הזרם הצהבהב-מקציף יש טוף במורד גרונותיהם של בני לאומים רבים, יביא לישראל זרם נגדי של דולרים, שטרלינגים ופראנקים.

התקוות נחגשו רק בחלקן. הבירה אמנם זרמה במורד הגרונות, אך היא אלה גרונות ישראלים טובים, ובעליהם שילמו תמורתה בלירות ישראליות בגילות בהחלט. בירת הייצוא הציפה את השוק המקומי, והבירה הרגילה נעלמה לאישם.

בסופו של דבר הגיעה בירה עד נפש, והצרכנים רטנו מרות: "מדוע כופים עלינו לשחות בירת יצוא, אשר שונה מן הבירה הרגילה רק במחירה הגבוה?"

האינרס והכיס. משרד-המסחר והתעשייה לא האזין כלל לרטינו שלחן וגבר. להיפך, הוא התייצב לצידם של יצרני-הבירה, נהן השבוע לפעולתם גושפוקה חצי רשמי. היה לו חישובים משלו: מוטב מחיר הבירה הרגילה בגרוש, לפי דרישת היצרנים, היתה עולה להעלות את אינדקס יוקר-המחיה בשבר של נקודה. האינדקס הממשלתי היה חשוב מכיס הצרכן: מוטב היה לכפות על הצרכנים בירתי-יצוא היקרה מן הבירה הרגילה בשילינג שלם, ובלבד שהאינדקס לא יעלה.

פיתוח

פלושה יחכים

עורך היוזם מקס ולינגטן ישב במשרדו ה"מרווח, בין פסל ברונזה של ז'בוטינסקי ל"תמונה מפארת של הרצל. הוא עיין בעתון וינהיבוקר. עיניו נתקלו באחד-המחצבים: שר הפיתוח, דב יוסף, הכריז כי מאז הקמת מדינת ישראל נתגלו בנגב מחצבים שונים, אשר קיומם לא היה ידוע לשלטונות הבריטים משך כל תקופת המנדט. ולינגטן חיך.

הוא חיך מפני שהוא היה מזכיר סינדיקאט המכרות עוד זמן רב בטרם החל לעסוק ב"עבודה משפטית בתלאיבי. הוא ידע היטב כיום סופר מעריב בטבריה.

כי מרבית המחצבים שהוזכרו עליידי יוסף נחצבו עליידי הסינדיקאט, בהנהלתו של ה"חלון הסינדיקטי, משה נובומייסקי, עוד זמן רב לפני קום המדינה.

מבין מאות הדינמיט-חשבוניות שעברו דרך ידיו נחרט בזכרונו אחד. הוא היה מסומן בכותרת נפט. תחום על ידי הגיאולוג של מדינת פלשתינה (א"י), ג'ורג' בלייק. הגיאולוג לוג הודיע על מצויאת נפט בנגב, אך הביע את הדיעה כי הכמות קטנה מכדי לאפשר ניצול מסחרי.

של אחר-עשר החשודים ברצח רמי רוזנברג רבים מלוכשי החולצות הכחולות היו ידידיו של רמי, ורבים מן הנאספים האחרים היו קרובי החשודים.

המגון היכה לשאה: החשודים הובאו בפני שופט-השלום חיים אלון, במקום אחר: אולם-המשפטים לעברייני-תנועה של תחנת משטרת-רחובות.

הדיון היה צריך להתחיל בשעה חשע. הוא התחיל רק בשעה שתיים-עשרה, לאחר שהובאו אחר-עשר הנערים מתחנות-המשפטי-

הנרצח רמי רוזנברג

מדוע?"

טרה של לוד, רמלה, ראשון-לציון וגדרה, בהן פוזרו שעות מספר לאחר מעצרים אריק, הנאשם מספר אחד, היה היחיד שבילה את הלילה במשטרת רחובות. כאשר פתחו השוטרים את דלת-התא, כדי להובילו לאולם בית-המשפט, נרעד בכל גופו, סרב לצאת, נרגע ויצא רק לאחר שראה את חבריו עומדים במסדרון, תחת משמר ככד של שוטרים מזוינים בטמיגאנים.

הדמויות המרכזיות. לשופט-השלום חיים אלון היה זה יום בלתי-רגיל: במקום חיקי תנועה רבים היה לפניו הפעם תיק אחד ויחיד, שסיפר על אחד המקרים המזעזעים ביותר בתולדות רחובות, ובמקום נהגים מבוגרים שבה לפניו קבוצת נערים, שהיתה רבגונית הן מבחינת הלבוש והן מבחינת הגילים: הגדול ביניהם היה נער שריירי ורחב-כתפיים כבן שש-עשרה, בעוד שהקטן ביניהם כמעט ולא נראה לעין, בגלל קומתו הנמוכה.

בספטל הקדמי, בין שני שוטרים, ישב נער גבהי-קומה יצנום, כבן שש-עשרה. הוא היה לבוש חאקי, ולצדו היה ענווה בגוננות מטפחת לבנה. הגוננות לא הלמה כלל את התנהגותו: הוא הניח את ראשו על כתף אחד השוטרים, נשק אותו ובכה כתינוק על צוואר אמו. היה זה אריק, הד"ר מות המרכזית בכל הפרשה. ראשו נע מצד לצד כאילו התאמץ לשוא להשתחרר מעול כבד שרבץ עליו. אחר התכופף לאחור והחל לנשק ולחבק את חבריו לספסלי-הנאשמים.

פתע באה התפרצות: אריק פרץ בועקה, החל להלום על פניו בידי. ההיסטריה דבקה גם באחריה. הם פלטו יבבות רמות, ואחד הגדולים שבהם חבט על ראשו באג רופיו.

אני רואה אותו! היבבה הכללית נפסקה רק כאשר פתח השופט להקריא את כתב-האשמה: כל האחד-עשר הואשמו ברצח בכוחה תחילה. כאן צנח אריק אל מתחת לשולחן, כשפניו חיוורים כסדי ועיניו קרועות לרותחה, פלט שלוש צהחות-אימים: "אני רואה אותו! אני רואה אותו! אני רואה אותו!"

ואמנם יתכן כי אריק ראה אותה שעה לעיני רוחו את אותו ערב ששי, בו נקלעו הוא וחבריו לקירבת סניף התנועה המאוחדת ברחובות וראו כמה עשרות של בני-התנועה נשענים על הגדר ומצפים לפתיחת הדלתות.

אריק וחבריו פתחו בקריאות גנאי כלפי חברי-התנועה, ובמהרה הפכו הקריאות לדתי-פזות. גזעון, מודיך התנועה המאוחדת, שליח ממשק יפתח, קרא לחניכיו שלא לה"גיב: לא היתה זו ההתגרות הראשונה, והוא ידע כי במקרים כאלה ההבלגה היא התגובה הנכונה ביותר.

מה עשיתי? חיושבו של גזעון הכזיבו. אחי התוקפים קרב אל עמוס יוספזון, חניך הפנימיה הצבאית בחיפה, שבא לחופשה לרחובות, וניסה להכותו. בין השניים פרצה תיגרה, אך כאשר גבר עמוס על יריבו, חשו שלושה מחברי המת"קף לעזרתו. איש מחברי-התנועה לא ניסה להתערב במתרחש, ולעמוס לא היתה ברירה אלא להימלט כשהארבעה דולקים אחריו.

כעבור דקות מספר הגיע עמוס קצ"ר הנשימה לתחנת-המשטרה, ביקש את הת"ערכות השוטרים. התשובה היתה: חכה. בינתיים נואשו ארבעת התוקפים מלה פוס את עמוס, חזרו לכיוון מועדון התנועה המאוחדת. אחרים מחברי התנועה עמדו עדיין ליד הגדר. ביניהם היה גם רמי רוזנברג (16.5). במקרה היה הוא הקרוב ביותר אל חברת התוקפים.

רמי היה ידוע בין חבריו כצעיר שקט וטוב-לב. בבית-הספר המקצועי אורט, בו למד, העריכו אותו המורים כאחד התלמידים המצטיינים. הוא היה נאמן לטבעו גם הפעם, לא הגיב על התגרות המילולית של אריק וחבריו. אולם כאשר שלף אריק סכין ושרט את ידו עד זוב דם, פרץ בועקה:

"מה יש? מה עשיתי..."

הוא לא סיים את דבריו, כי בו ברע ננעצה הסכין בחזהו.

האיש החזק. העומדים ליד המועדון סומרו אל מקומם לרגע קל, אחר פרצו בועקות אימים. רמי כבר לא שמע את קולם: הוא היה מוטל על ערימת קוצים יבשים, פירפר פירפורים אחרונים, לאחר שבצר בריצה מרחק של עשרה מטרים.

התוקפים אף הם רצו — משם והלאה. הם התפורו על פני בתיהם. כאשר הגיעה המשטרה למקום, לאחר עשר דקות, לא מצאה את הנער הפצוע. הוא הועבר לבית החולים קפלן. חומרת המצב הובררה לשוט"רם רק כעבור חצי שעה, כאשר טילפנו מבית-החולים, מסרו הודעה קצרה: רמי רוזנברג מת באמבולנס.

האיש הראשון עליו חשב אריק ברנצו ממקום-המשפט היה בוס ינמן הקומה ורחב הכתפיים, שהיה מוכר כמלכה הבלתי-מוכרת של שעריים. הוא היה אלילו הנערץ של אריק, האיש היחיד בעולם לו היה מוכן להישמע ללא כל סיני. האליל לא הכזיב הפעם: הוא הביא את אריק לרופא, שנתן לו זריקת-הרגעה. אותה שעה כבר ידע בוס על מותו של רמי.

הוא לא היה היחיד. הידיעה עפה כבוק על פני כל העיר, הסעירה את הרוחות. אותה לילה נדה שנתם של תושבים רבים.

שירה ושריקות. גם השוטרים מנעו שינה מעיניהם. בחצות הלילה פשטו סגד"ר לום ירקקיס על פני סימטות שעריים. דלתות בתים נפתחו, אורות נדלקו, ובוה אחז זה נגררו לתוך המכוניות בני חבורת התוקפים, שוהו על נקלה על ידי חברת התנועה המאוחדת. אשר הכירו אותם כבר מזמן. רק עקבותיו של אריק לא נודעו.

הוא נמצא רק לפנות בוקר, כאשר הובא למשטרה על-ידי בוס. חבריו הכלואים בתאים קיבלו את פניו בשריקות ובקריאות בעברית מסורסת, המוכנת ל"ליושבי שעריים. את שארית הלילה בילתה החבורה בשירה. בבית-המשפט כבר לא שר איש. זרועות ברזל. אני רואה אותו... אריק המשיך בהשתוללותו. השוטרים שנו"עקו אליו לא הצליחו לרסן אותו. הוא שב ונגרע רק תודות לאדם אחד: בוס שוינג

פנעים

דם, בכי, זעם

מול בית-משפט השלום ברחובות עמד המון רב: צעירים וזקנים, אנשי תנועות נוער, כחוליי-חולצות. הכל חיכו להופעתם